

Helena Taelman (a) & Sven Sierens (b)

(a) Hogeschool Odisee

(b) Universiteit Gent

Contact: Helena.Taelman@odisee.be

Sven.Sierens@ugent.be

Een inblik in internationale succesvolle taalinterventies bij kleuters

1. Context

Goede taalvaardigheden zijn cruciaal voor later schoolsucces (Pace e.a. 2019). Daarom is een belangrijke taak voor het kleuteronderwijs om kwetsbare kinderen op dit gebied te ondersteunen. Internationaal onderzoek toont echter aan dat er vaak nog veel ruimte is voor verbetering. Kwetsbare kinderen hebben bijvoorbeeld weinig mogelijkheden om deel te nemen aan een rijk meerbeurtengesprek (Peleman e.a. 2020). Leraren gebruiken overwegend directieve en informatieve gespreksstarters (Franco e.a. 2019). In kleutergroepen met veel kwetsbare kinderen besteden leraren minder aandacht aan de introductie van nieuwe woorden en kiezen ze minder snel uitdagende woorden (Wright & Neuman 2014).

Het Vlaamse onderwijsbeleid benadrukt het belang van taalstimulatie voor de steeds diverser wordende groep kinderen in de kleuterschool. Daarom vroeg het Vlaams Departement van Onderwijs & Vorming in 2021 aan ons onderzoeksteam om op onderzoek gebaseerde aanbevelingen te identificeren om de kwaliteit van het kleuteronderwijs op het gebied van taalstimulatie te bevorderen. Vergelijkbare vragen werden gesteld voor wiskunde en executieve functies.

Deze vraag werd op twee manieren aangepakt. We deden (1) een metareview van systematische reviews en meta-analyses van taalinterventies en (2) een *common elements*-analyse van bewezen effectieve taalinterventies. In deze tekst richten we ons op de resultaten van de *common elements*-analyse.

2. Aanpak van de common elements-analyse

We zochten in de internationale onderzoeksliteratuur naar recente succesvolle taalinterventies in settings voor *Early Childhood Education and Care*, die tussen 2015 en 2023 werden gepubliceerd. Aanvullende inclusiecriteria waren dat interventies gericht

waren op de klasaankpak (niveau 1) of op een kleinere groep met kwetsbare kinderen (niveau 2), dat ze plaatsvonden in een OESO-land en minstens 12 weken duurden (wat aangeeft dat implementatie voor langere tijdsperioden haalbaar is – Slavin 2008). Verder was een grootschalige evaluatie met minstens 250 proefpersonen vereist, moesten er positieve uitkomsten zijn voor minstens één taaluitkomst, moest de interventiegetrouwheid als voldoende worden gerapporteerd en moest de evaluatiestudie van voldoende methodologische kwaliteit zijn, volgens een methodologische checklist (Trioën e.a. 2022). Ten slotte moest de interventie in voldoende detail worden beschreven in publicaties of moest de interventiehandleiding toegankelijk zijn voor het onderzoeksteam.

Geselecteerde interventies werden geanalyseerd met behulp van een generiek analysesjabloon die de belangrijkste bouwstenen van een interventie identificeerde (doelen en activiteiten, kenmerken van interactiekwaliteit, organisatie en ondersteuning). Op basis van deze informatie werden gemeenschappelijke elementen die aanwezig waren in het merendeel van de interventie geïdentificeerd, samengesteld, gedistilleerd en geïnterpreteerd door twee domeinexperts (naar Chorpita e.a. 2005).

3. Resultaten

Het systematische zoek- en selectieproces resulteerde in de identificatie van negen taalinterventies:

1. *Blueprint for Early Literacy* (Turner e.a. 2020);
2. *Read it Again* (Mashburn e.a. 2016);
3. *Structured Preschool Efforts in Language and Literacy* (Bleses e.a. 2018a);
4. *Structured Preschool Efforts in Language and Literacy* (Bleses e.a. 2018b);
5. *Story Talk* (Wasik & Hindman 2020);
6. *Story Champs* (Petersen e.a. 2022);
7. *Nuffield Early Language Intervention* (West e.a. 2021);
8. *Språkforståelse i barnehagen* (Hagen e.a. 2017);
9. *Language in Motion* (Phillips e.a. 2021).

In totaal werden 54 gemeenschappelijke elementen geïdentificeerd:

- elf hebben betrekking op algemene onderwijsstrategieën;
- vijf richten zich op de bevordering van mondelinge taal in het algemeen;
- negen richten zich op woordenschat;
- zeven richten zich op narratieve vaardigheden;
- twaalf richten zich op vroege geletterdheid;
- tien richten zich op implementatiekwaliteit.

Bewezen effectieve interventies maken doorgaans gebruik van zowel strategieën die impliciet taalonderwijs maximaliseren als van strategieën van expliciet taalonderwijs: ze implementeren vaak lange thema's die meerdere weken duren, bieden speelse activiteiten met ruimte voor het initiatief van het kind, enz. Tegelijkertijd gebruiken ze een expliciete leerlijn met tussendoelen, en promoten ze modellerings- en ondersteuningsstrategieën. Succesvolle interventies bieden doelgerichte professionalisering en ondersteunen ECE-professionals met hoogwaardige lesmaterialen, zoals een uitgewerkte leerlijn, activiteitenplannen met gesprekssuggesties en monitoring*tools*.

Referenties

- Chorpita, B., E. Daleiden & J. Weisz (2005). "Identifying and Selecting the Common Elements of Evidence Based Interventions: A Distillation and Matching Model". In: *Mental Health Services Research*, 7 (1), p. 5-20.
- Franco, X., D. Bryant, C. Gillanders, D. Castro, M. Zepeda & M. Willoughby (2019). "Examining linguistic interactions of dual language learners using the Language Interaction Snapshot (LISn)". In: *Early Childhood Research Quarterly*, 48, p. 50-61.
- Hagen, Å., M. Melby Lervåg & A. Lervåg (2017). "Improving language comprehension in preschool children with language difficulties: A cluster randomized trial". In: *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 58 (10), p. 1132-1140.
- Mashburn, A., L. Justice, A. McGinty & L. Slocum (2016). "The impacts of a scalable intervention on the language and literacy development of rural pre-kindergartners". In: *Applied Developmental Science*, 20 (1), p. 61-78.
- Pace, A., R. Alper, M. Burchinal, R. Golinkoff & K. Hirsh-Pasek (2019). "Measuring success: Within and cross-domain predictors of academic and social trajectories in elementary school". In: *Early Childhood Research Quarterly*, 46, p. 112-125.
- Peleman, B., M. Vandebroek & P. Van Avermaet (2020). "Early learning opportunities for children at risk of social exclusion. Opening the black box of preschool practice". In: *European Early Childhood Education Research Journal*, 28 (1), p. 21-42.
- Petersen, D., M. Staskowski, T. Spencer, M. Foster & M. Brough (2022). "The effects of a multitiered system of language support on kindergarten oral and written language: A large-scale randomized controlled trial". In: *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 53 (1), p. 44-68.
- Phillips, B., Y. Kim, C. Lonigan, C. Connor, J. Clancy & S. Al Otaiba (2021). "Supporting language and literacy development with intensive small-group interventions: An early childhood efficacy study". In: *Early Childhood Research Quarterly*, 57, p. 75-88.

- Slavin, R. (2008). "Perspectives on evidence-based research in education—What works? Issues in synthesizing educational program evaluations". In: *Educational Researcher*, 37 (1), p. 5-14.
- Trioen, M., H. Taelman, K. Schraeyen, A. Geudens, L. Missinne, J. Casteleyn, M. Simons & T. Smits (2021). 'De schijnwerper op taal. Taalondersteuning voor leerlingen die daar extra nood aan hebben'. Antwerpen: Universiteit Antwerpen.
- Turner, A., R. Comly, R. Ruemann-Moore, M. Rigsby, K. Strouf & R. Kapa (2020). 'Boosting Children's Language and Literacy Skills through Blueprint: An Evaluation of Children's Literacy Initiative's Blueprint for Early Literacy, 2017-2019'. Online raadpleegbaar op: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED608017.pdf>.
- Wasik, B. & A. Hindman (2020). "Increasing preschoolers' vocabulary development through a streamlined teacher professional development intervention". In: *Early Childhood Research Quarterly*, 50 (1), 101-113.
- West, G., M. Snowling, A. Lervåg, E. Buchanan Worster, M. Duta, A. Hall, H. McLachlan & C. Hulme (2021). "Early language screening and intervention can be delivered successfully at scale: Evidence from a cluster randomized controlled trial". In: *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 62 (12), p. 1425-1434.
- Wright, T. & S. Neuman (2014). "Paucity and disparity in kindergarten oral vocabulary instruction". In: *Journal of Literacy Research*, 46 (3), p. 330-357.
-